

De Grauwe Gors in Noord-Groningen

Door C. P. Sikkema

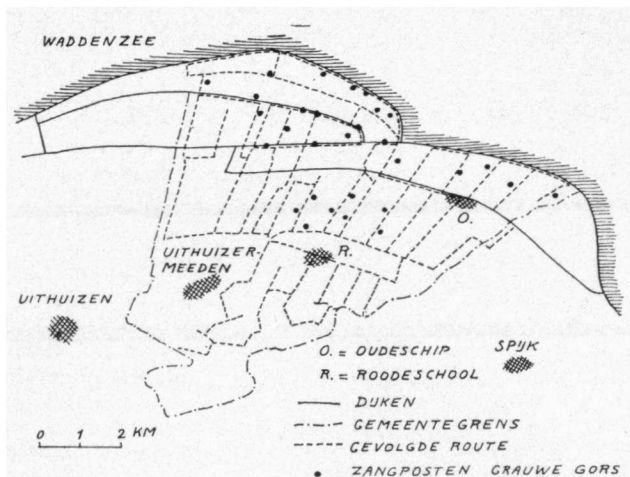
Zingende Grauwe Gors

Foto: Jan van de Kam

Op 16, 17, 18, 19 en 20 juli 1972 inventariseerden wij Grauwe Gorzen in de gemeente Uithuizermeeden (provincie Groningen). Het landschap bestaat grotendeels uit bouwland, met overwegend teelt van tarwe, aardappelen en suikerbieten. Het is nabij de kust doorsneden door diverse slaperdijken en aan de noordzijde begrensd door de zeedijk. Het weer was steeds zonnig met middagtemperaturen van 25-30 °C. De Grauwe Gorzen bleken nog actief te zingen. hetgeen de inventarisatie vergemakkelijkte.

In totaal werden 30 zangposten waargenomen, die op het kaartje zijn aangegeven. Hiervan bevonden zich 10 op of nabij de dijken; de overige in het open veld. Bij de dijken benutten de Grauwe Gorzen meestal afrasteringen als zangpost. In het open veld dienden daarvoor in verreweg de meeste gevallen de bietenzaadstengels die, met een hoogte van meer dan een meter, verspreid in de bietenvelden stonden.

Het blijkt dat de meeste Grauwe Gorzen voorkomen in de polders langs de kust. Meer landinwaarts was er nog een concentratie ongeveer noordelijk van het dorp Roodeschool. Verder naar het binnenland werden geen Grauwe Gorzen waargenomen. Incidentele waarnemingen in andere delen van Noord-Groningen zijn hiermee in overeenstemming. Vergeleken met een inventarisatie in het voorafgaande jaar blijkt in het betreffende gebied het aantal Grauwe Gorzen ongeveer gelijk te zijn gebleven. Hoewel er over langere termijn geen nauwkeurige gegevens bekend zijn, staat wel vast dat in dit gebied tot voor enkele tientallen jaren veel meer Grauwe Gorzen voorkwamen. O.a. wijst hierop een volksnaam: 'Dikschietelier' of 'Dikschietier', kennelijk afgeleid van het liedje van deze Gors. Een zelfde verschijnsel heeft zich voorgedaan ten aanzien van de Geelgors die voorheen in Noord-Groningen regelmatig voorkwam maar thans daar geheel lijkt te zijn verdwenen. De verklaring voor deze afname moet zonder twijfel worden gezocht in de veranderde landbouwmethoden, in het bijzonder het gebruik van bestrijdingsmiddelen, waarvoor de beide soorten gorzen blijkbaar zeer gevoelig zijn. Het specifieke voorkomen van de Grauwe Gors in de poldergebieden zou kunnen wijzen op een effect van het gebruik van herbiciden. Vermoedelijk dienen voor

deze vogels ruig begroeide sloten of slootwallen als nestplaats. In de polders is de vegetatie langs de sloten over het algemeen weelderiger dan in het binnenland, waar, waarschijnlijk in verband met de moeilijker afwatering, de sloten 'schoner' worden gehouden.

Uit het voorafgaande moge nog weer eens blijken hoe belangrijk het behoud van de vogels is als aanwijzers voor de kwaliteit van ons milieu.

• dr. C. P. Sikkema, Plantsoenstraat 24, Groningen.

Massale jacht op Meerkoeten in Noord-Holland

Op 13 januari j.l. werd weer een massale jacht op Meerkoeten gehouden in het Geestmerambacht en bij Sint Pancras in de kop van Noord-Holland. Volgens ongecontroleerde berichten zouden er ruim 1000 vogels geschoten zijn, andere berichten spreken van 500 slachtoffers. Vergeleken met de geruchtmakende Meerkoetenjacht, twee jaar geleden, in januari 1971 toen er door 215 jagers tussen de 2500 en 3000 Meerkoeten geschoten werden is deze laatste jacht wel wat minder omvangrijk geweest.

Inmiddels hoopt de actieve Vogelwerkgroep Noordhollands Noorderkwartier de resultaten van haar ecologische onderzoeken over de Meerkoet binnenkort in een boekje vast te leggen.

Onder meer wordt een onderzoek naar de maaginhoud van dode Meerkoeten ingesteld en een uitgebreid literatuuronderzoek. Dat er bij een groot aantal dode (verse) vogels van één soort vaak een unieke gelegenheid bestaat behalve maaginhouden, ook gewichten, maten en dergelijke vast te leggen heeft naar ik hoop, ook in dit geval, voldoende aandacht.

Het nut en/of 'schade' van de Meerkoet

zal wetenschappelijk (wellicht na jaren studie) nog bewezen moeten worden. In elk geval treedt de Meerkoet regulerend op in ons waterlandschap. En door het gras grazen blijkt het gras in het voorjaar (zie ook jrg. 20, pag. 76) beter 'uit te stoelen' en zijn de vogels die in januari hier voorkomen voor het grootste deel afkomstig uit het buitenland. De terugmeldingen van in het buitenland geringde vogels in Nederland (die helaas nooit meer gepubliceerd worden, ofschoon deze bijzonder belangwekkende gegevens kunnen 'verschaffen!') wijzen daar duidelijk op. Plaatselijke schade, en dat zou nu alleen aan rogge en wintergranen kunnen zijn want kool en andijvie zijn in januari toch wel niet meer te vinden, zou wellicht in overleg ook op een vreedelievender manier opgelost kunnen worden.

Wat betreft de verhouding vogelbeschermers/natuurbeschermers/de wat meer sentimentele dierenbeschermers/jagers zou ik willen zeggen dat er misschien wat meer onderling begrip moet worden getoond en vooral niet alle jagers over één kam geschoren moeten worden. In bepaalde gevallen hebben wij aan de jagers toch ook veel te danken en nauwe samenwerking blijft van groot belang.

J.T.